

KU LEUVEN

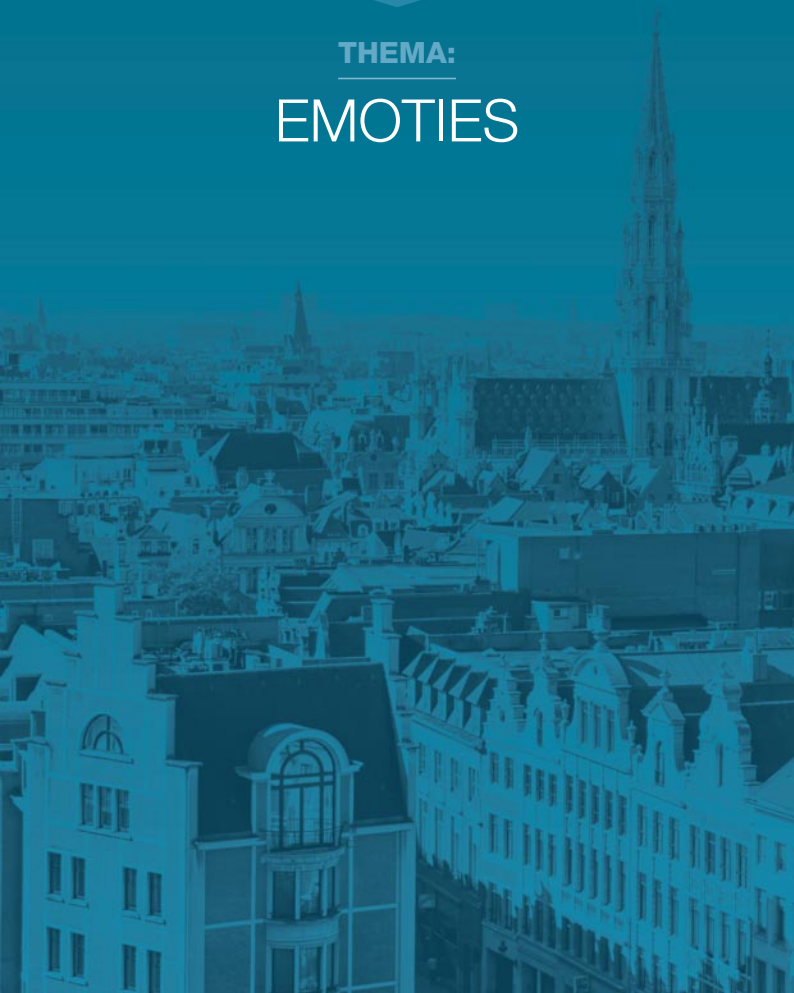
ordina

UNIVERSITAIRE DINSDAGLEZINGEN

2016-2017

THEMA:

EMOTIES

Sinds de Verlichting is onze samenleving sterk getekend door de kracht van de rede. We hebben er de bouwstenen van onze huidige democratische rechtsstaat aan te danken. Het geloof in rationaliteit heeft een boost gegeven aan wetenschap en technologie en aan de idee van een maakbare mens en maakbare samenleving. Tegelijk heeft de opmars van de rede een gigantische schaduwzijde achtergelaten. De kracht van de rede heeft de wereld onttoverd. Ze heeft de zingevende kracht van religies verduisterd. Ze heeft een alles overwoekerend beheersingsdenken voortgebracht. Ze heeft de impact van emoties in de persoonlijke, sociale, ethische, politieke en juridische sfeer al te zeer ontkend.

Aan die dynamiek van ontkenning en verdringing is vandaag stilaan een einde gekomen. De wetenschappelijke, filosofische, sociologische en artistieke aandacht voor de rol van emoties in de verschillende levenssferen is sinds de tweede helft van de twintigste eeuw spectaculair gegroeid. Vandaag, nu het tijdperk van terreur zich voor onze ogen ontrolt, is het vraagstuk van emoties meer dan ooit relevant. Welke impact hebben emoties als haat en angst op ons bestaan? Hoe kunnen we met die emoties omgaan? Hoe moeten we ze begrenzen? En wat met emoties als vertrouwen, verdraagzaamheid, empathie, fierheid, dankbaarheid, rouw, vergeving en verzoening? Welke rol kunnen ze spelen in persoonsontwikkeling, gezinsrelaties, politiek handelen en internationale relaties? Kunnen we in onze emoties opgevoed worden en welke rol kunnen cultuur en onderwijs daarin spelen?

Deze vragen vormen de rode draad in de nieuwe editie van de Universitaire Dinsdaglezingen. Eminente sprekers uit de academische, maatschappelijke en culturele wereld delen er tweewekelijks hun expertise.

PROGRAMMA

25/10

Meerstemmigheid en emoties in oude muziek Bart Demuyt

De oude muziek uit de Lage Landen heeft een rijke polyfone traditie die door de Alamire Foundation wordt ontsloten. Aan de hand van concrete muziekfragmenten legt Bart Demuyt uit waarom polyfonie ons zo intens kan beroeren. Hij toont hoe de muziektaal uit de 15e en 16e eeuw in staat is een rijk palet van emoties uit te drukken. Daarnaast beargumenteert hij waarom het van belang is de schoonheid en taal van oude muziek via valorisatie en kunsteducatie te verspreiden.

Bart Demuyt was tot 2008 artistiek directeur van het Concertgebouw Brugge en vanaf dan algemeen directeur van de Alamire Foundation, Internationaal Studiecentrum voor Muziek in de Lage Landen (een joint venture tussen KU Leuven en Musica) en van AMUZ (Festival van Vlaanderen Antwerpen). Hij is daarnaast voorzitter van de Adviescommissie Kunsten van de Vlaamse Overheid.

08/11

Haat, woede en geweld Lode Lauwaert

De militaire interventie in Syrië en het kalifaat hebben gemeen dat geweld een instrument is om iets anders te bereiken. Maar er bestaan uiteraard ook geweldvormen die niet leiden tot een doel, maar toch een positieve betekenis hebben. Dat is het geval bij geweld dat voortvloeit uit een emotie als woede. Hoe moeten we dat precies begrijpen? In deze voordracht worden in een aantal concrete gevallen de zin van doelloos geweld geanalyseerd.

Lode Lauwaert studeerde psychologie en filosofie. Hij werkt aan het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte van de KU Leuven, waar hij publiceert en doceert over geweld, hedendaagse continentale filosofie, techniekfilosofie en voetbal.

22/11

Emoties en stedelijke architectuur Dag Boutsen

De Zilvervloot, een woon- en winkelcomplex in de naoorlogse wijk 'Wielwijk', Dordrecht is een verhaal gebaseerd op vertrouwen en cocreatie. Dag Boutsen gaat dieper in op de architectuur van de wijk, die gebaseerd is op herkenbaarheid, gekkigheid en nostalgie.

Prof. dr. Dag Boutsen is decaan van de Faculteit Architectuur KU Leuven, voorheen Sint-Lucas Architectuur Brussel en Gent. Hij was gedurende meer dan 20 jaar medewerker van A.U.A.I. bvba, Lucien Kroll. Hij is verantwoordelijk voor tal van woningbouw- en schoolprojecten in Nederland en Frankrijk.

06/12 Emoties en organisaties

Rik Torfs

Hoe dient een academische instelling zich te positioneren ten aanzien van een sterk door emoties beheerde samenleving? Wat is de maatschappelijke betekenis van de universiteit? Welke emoties moet ze koesteren, cultiveren en uitdragen als kernspeler in onderzoek, onderwijs en maatschappelijke dienstverlening? Rond die en andere vragen ontspint zich de lezing van prof. dr. Rik Torfs.

Prof. dr. Rik Torfs is rector van de KU Leuven, oud-senator en gewoon hoogleraar kerkelijk recht. Naast zijn internationale expertise op het gebied van kerkelijk recht, publiceert hij veelvuldig over tal van maatschappelijke vraagstukken. Zijn recentste publicaties zijn: 'Wie gaat er dan de wereld redden?' en 'Aarzelend wenkt de nacht'.

20/12 Emoties en zorg

Marinus Van den Berg

Zorg moet vakkundig zijn, professioneel, deskundig. Zorg moet patiëntgericht zijn en op maat. Zorg moet ook relationeel, familiaal gericht zijn. Van zorg kan en mag heel wat verwacht worden. Maar wat doet dat met de zorgverlener: een mens, ook maar een mens – krachtig en kwetsbaar. Er zijn mensen en gebeurtenissen die nog lang door kunnen werken. Marinus Van den Berg deelt vanuit zijn veertigjarige ervaring verhalen en denkt over zorg en emotie: elkaars vriend of elkaars tegenspeler.

Marinus van den Berg is pastor in verpleeghuis Antonius-IJsselmonde in Rotterdam. Hij schreef veel goed ontvangen boeken over verlieservaringen en rouwverwerking, waaronder 'Zorgen als beroep, betrokken zorg', 'Warme zorg en warme woorden' en 'Lijden verlichten'.

10/01 Ik proef, dus ik ben

Johan Ardui en Tom Jacobs

Tom Jacobs en Johan Ardui nemen u mee op een historische, filosofische, theologische maar ook culinaire ontdekkingsstocht waarbij het proces van de wilde, spontane fermentatie in bier, wijn en kaas centraal staat. Ze onderzoeken daarbij de samenhang tussen veranderende productietechnieken en (vaak impliciete) kentheoretische en theologische vooronderstellingen over de betrouwbaarheid van de natuur en de plaats van de materialiteit. Voorbij de moderne hang naar uitzuivering en controle, pleiten zij daarbij voor een holistisch en niet-hiërarchisch paradigma, waarin de spontaniteit en (bio)diversiteit maximaal gewaardeerd worden. Uiteraard zal er ook wat te proeven zijn: gezien de locatie, serveren zij enkele geuze-bieren en fruitbieren op basis van lambiek.

Tom Jacobs is docent filosofie en ethiek aan UCLL. Zijn onderzoekinteresse gaat uit naar de continentale cultuurfilosofie, in het bijzonder de notie van moderniteit en (contra-) Verlichting. Daarnaast experimenteert hij graag met wilde brouwsels en natuurlijke wijn- en tuinbouw.

Johan Ardui is theoloog en als docent verbonden aan de lerarenopleiding van UCLL (Campus Diepenbeek). Hij is er ook de coördinator van de vakdidactische expertisecel *Art of Teaching*. Zijn onderzoeksinteresse focust op het vraagstuk van de identiteit van een katholieke school, de plaats en betekenis van het levensbeschouwelijk vak alsook de vraag naar een generieke vakdidactiek.

24/01

Wat na terreur?

Yamila Idrissi

De dubbel terreuraanslag van 22 maart 2016 leert ons dit: de uitdagingen van de 21e eeuw laat zich niet meer beantwoorden vanuit de denkschema's van de 20e eeuw. Welke nieuwe oriëntatiepunten dienen er zich dan aan op het vlak van integratie, identiteitsbeleving, tolerantie, cultuur en religie? Politica Yamila Idrissa zet enkele bakens uit.

Yamila Idrissi is advocate en Vlaams parlements lid voor sp.a in Brussel. Ze legt zich vooral toe op dossiers rond kunst en cultuur, Brussel, samenleving en stedelijkheid. Idrissi is de initiatiefneemster van de campagne rond het MAK-Museum aan het Kanaal en woont in het centrum van Brussel, op de grens met Molenbeek.

21/02

Emoties en menselijke waardigheid

Yvonne Denier

Iedereen heeft het recht op een menswaardig bestaan. Die uitspraak keert geregeld terug in internationale verdragsteksten of in grondwettelijke verklaringen van democratische landen. Menselijke waardigheid is echter meer dan een abstract begrip; het verwijst naar een complex web van praktijken, grondhoudingen en emoties. De betekenis van menselijke waardigheid komt helaas vaak het scherpst aan de oppervlakte in schrijnende contexten van verlies, ontkenning en schending van menswaardigheid. Welke emoties en stemmingen laten ons toe beter te begrijpen wat er in een menswaardig bestaan op het spel staat?

Prof. dr. Yvonne Denier studeerde filosofie en toegepaste ethiek aan de KU Leuven. Ze doctoreerde in 2005 over rechtvaardigheid in de gezondheidszorg. De studie, bij Springer gepubliceerd onder de titel 'Efficiency, Justice and Care. Philosophical Reflections on Scarcity in Health Care'(2007) bevat onder meer een nauwgezette analyse van het werk van John Rawls, Martha Nussbaum en Ronald Dworkin.

07/03

Stilte en stedelijk burgerschap

Danny Wildemeersch

Deze lezing vertrekt vanuit de missie, werking en initiatieven van Waerebeke, een vereniging die een burgerschapsbeweging rond stilte mobiliseert. De spreker gaat in op de basisovertuiging dat stilte een publieke zaak is en dat de ruimtelijke ervaring van stilte een intense, gedeelde leerervaring kan zijn. Hij laat zich daarbij onder meer inspireren door het werk van Hannah Arendt.

Danny Wildemeersch is gewoon hoogleraar (bijzonder emeritus) in het domein van comparatieve, sociale en interculturele pedagogiek aan de KU Leuven (1986-heden). Hij is lid van het Laboratorium voor Educatie en Samenleving aan de Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen van de Leuvense universiteit. Zijn onderzoek houdt verband met diverse thema's uit de volwassenenvorming: interculturaliteit, sociale participatie, democratisch burgerschap, duurzame ontwikkeling en ontwikkelingssamenwerking.

21/03

Ik was vluchteling. Empathie en onderzoeksjournalistiek

Pieter Stockmans

Deze lezing vertrekt vanuit een indringende, persoonlijke ervaring van de spreker. Als onderzoeksjournalist bericht Pieter Stockmans over zijn tocht met Syrische vluchtelingen naar Europa. Het was tegelijk een binnenreis naar de wortels van mededogen en empathie.

Pieter Stockmans is onderzoeksjournalist bij MO. Hij is Midden-Oosten kenner. Hij schreef in 2015 samen met Montasser AlDe'emeh 'De Jihadkaravaan. Reis naar de wortels van de haat.'

18/04

Dialoog en gastvrijheid

Lieven Boeve

In voorjaar 2016 bracht het Katholiek Onderwijs Vlaanderen zijn concept van katholieke dialoogschool onder de publieke aandacht, wat aanleiding gaf tot een hevig maatschappelijk debat over onderwijs, identiteitsvorming en levensbeschouwing. Lieven Boeve staat stil bij de school als 'oefenplaats voor een (samen)leven in een wereld die gekenmerkt wordt door diversiteit en verschil.' Hij focust daarbij op twee noties die in de idee van dialoogschool verweven zitten: dialoog en gastvrijheid.

Prof. dr. Lieven Boeve is directeur-generaal van het Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Hij is gewoon hoogleraar fundamentele theologie aan de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven.

02/05

Poëzie en emotie

Charles Ducal

De kracht die uitgaat van poëzie is niet 'de kracht van een gevoel of een persoonlijkheid, noch een geschenk van de muze, de goddelijke genade of absint. Het is de kracht van de taal. En die taal kan ons net zo diep en persoonlijk raken omdat de dichter er net niet zijn gevoel, verlangen of gemis in heeft willen uiten (...)'. Met dit citaat uit het gedichtendagessay 'Alle poëzie dateert van vandaag' (2010) als uitgangspunt geeft Charles Ducal, aan de hand van een aantal gedichten uit zijn werk, enkele beschouwingen over de plaats van de emotie in poëzie en treedt daarna in gesprek met de aanwezigen.

Charles Ducal (°1952) publiceerde zeven dichtbundels, op 'De buitendeur' (2014) na, alle verzameld in 'Alsof ik er haast ben' (2012). Hij schreef ook de verhalenbundel 'De meesterknecht' (1992). Van 2014 tot 2016 was hij de eerste Belgische Dichter des Vaderlands. Gedichten en teksten in die functie geschreven werden verzameld in het drietalige 'Bewoond door iets groters/Au-delà de la frontière/Von etwas Größerem bewohnt' (2015).

16/05

Sport en Emoties

Emile Rousseau

Sport brengt heel wat emoties teweeg: vreugde, ontgoocheling, frustraties, agressie, solidariteit. Hoe kan er omgegaan worden met die emoties in het coachen van topsporters? Wat leert coaching over het belang van die emoties? Volleybaltrainer Emile Rousseau deelt zijn ervaring met ons.

Emile Rousseau is gerenommeerde trainer van volleybalploeg Knack Rouselare. Hij is tevens gastdocent aan Odisee, campus Dilbeek.

24/05

Emoties en de toekomst van België

Philippe Van Parijs

De toekomst van België heeft een visie nodig, een goed doordacht utopisch perspectief. Om die visie geleidelijk te verwezenlijken is 'bricolage' en opportunistisch knutselwerk onvermijdelijk. Maar er is ook nood aan emoties die energie geven. Emoties als schaamte en verontwaardiging over onrecht en oneerlijkheid, maar ook trots, bewondering en solidariteit.

Prof. dr. Philippe Van Parijs is gewoon hoogleraar aan de Université Catholique de Louvain, KU Leuven en University of Oxford. Zijn publicaties zijn talrijk: 'L'allocution universelle' (2005), 'Real Freedom for All. What (if anything) Can Justify Capitalism?' (1995), 'Justice for Europe and the World' (2011). Ze weerspiegelen zijn open en brede interesse voor maatschappelijke ontwikkelingen, zowel in de Belgische als Europese en internationale context.

WAAR?

De lezingen vinden plaats op Campus Brussel (KU Leuven en Odisee), Warmoesberg 15, 1000 Brussel. De campus ligt vlak bij het Centraal Station, aan de Sint-Michielskathedraal en de Sint-Hubertusgalerij. In de buurt zijn verschillende parkings, bus- en metroverbindingen.

De lezing van 10 januari 2017 vindt plaats in het Muntpunt, Munt 6, 1000 Brussel.

WANNEER?

Tweewekelijks op dinsdagnamiddag van 14 tot 16 uur (behalve laatste lezing). De lezing van Prof. R. Torfs begint om 15.30 uur.

INSCHRIJVEN EN BETALEN

Inschrijven kan ter plaatse tussen 13.30 en 14 uur of via overschrijving. Eén lezing bijwonen kost 5 euro, de volledige cyclus kost 70 euro. De lezingen zijn gratis voor studenten van Odisee en de KU Leuven, op vertoon van de studentenkaart.

Voorafgaande inschrijving via overschrijving (ten laatste tegen 20 december 2016) is nodig voor de lezing van 10 januari 2017 (Johan Ardui en Tom Jacobs).

BE77 786-5850128-42 (Groepscentrum Permanente Vorming- met vermelding 'UDL 2016-2017')

INFORMATIE

Meer info krijgt u op het secretariaat van de Permanente Vorming
- Tel. 02-609 37 37
- gpv@odisee.be

SAMENWERKING

De Universitaire Dinsdaglezingen zijn een initiatief van hogeschool Odisee en KU Leuven, in samenwerking met Muntpunt en Okra.

MUNTPUNT

